

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ch. K. L.**, zastoupený Mgr. Markem Eichlerem, advokátem se sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 4. 2024, č. j. 42 A 4/2024-86, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek spočívající v tom, že až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se pozastavují účinky rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 1. 12. 2023, č. j. OAM-3202-40/PP-2023.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) je občanem Vietnamské socialistické republiky. Dne 6. 3. 2023 podal žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. Uvedl v ní, že se považuje za rodinného příslušníka své dcery, H. L., narozené dne X, která je občankou České republiky.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 12. 2023, č. j. OAM-3202-40/PP-2023, žádost stěžovatele podle § 87e odst. 1 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítl. Shledal totiž existenci důvodného nebezpečí, že by stěžovatel mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Podle § 87e odst. 4 zákona o pobytu cizinců stanovil stěžovateli lhůtu k vycestování z území České republiky, která činí 35 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

[3] Závěr o nebezpečí, které ohrožuje veřejný pořádek, učinil žalovaný s ohledem na předchozí závažnou trestnou činnost stěžovatele. Ten byl rozsudkem Okresního soudu

v Děčíně ze dne 29. 1. 2018, sp. zn. 4 T 98/2017, shledán vinným zvláště závažným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, neboť neoprávněně pěstoval rostliny rodu konopí ve značném rozsahu. Dále se dopustil přečinu krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Neoprávněným odběrem elektrické energie si присvojil cizí věc tím, že se jí zmocnil a způsobil tak na cizím majetku větší škodu. Za spáchání uvedených trestných činů byl stěžovatel odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 42 měsíců, k jehož výkonu byl zařazen do věznice s ostrahou. Jeho odvolání bylo usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 11. 10. 2018, sp. zn. 7 To 148/2018, zamítnuto. Usnesením Okresního soudu v Mostě ze dne 23. 4. 2021 byl stěžovatel podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, přičemž zkušební doba byla stanovena do 23. 4. 2025. Jeho odsouzení zatím není zahlazeno. Z výpovědi stěžovatele vyplynulo, že nemá stálý příjem, resp. že chodí na brigády, které má domluvené do konce roku 2023.

[4] Následek, že stěžovatel nebude moci pokračovat v soužití s manželkou a dcerou, které bylo v době vydání rozhodnutí 18 let, se dotýká jeho soukromého a rodinného života, podle žalovaného však nejde o nepřiměřený zásah. Je tomu tak právě s ohledem na závažnost protiprávního jednání stěžovatele. Ten si při páčání trestné činnosti měl být vědom veškerých možných důsledků, které její odhalení přinese jak v rovině trestněprávní, tak v rovině oprávnění podle zákona o pobytu cizinců. Předložené podklady nevypovídají o tom, že by zdravotní stav jeho dcery vyžadoval soustavnou a dlouhodobou péči, kterou by poskytoval stěžovatel, ani o žádných skutečnostech ohledně zdravotního stavu jeho manželky. Není ani zřejmé, z jakého důvodu by manželka stěžovatele, která je ekonomicky činná, měla být na něm závislá. Žalovaný dodal, že jeho rozhodnutím není stěžovateli stanovena doba, po kterou se mu zakazuje pobývat na území České republiky. Jakmile bude jeho odsouzení zahlazeno, může v zemi původu požádat o vydání oprávnění k pobytu na území České republiky.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu. Krajský soud usnesením ze dne 5. 2. 2024, č. j. 42 A 4/2024-40, nepřiznal žalobě odkladný účinek. Stěžovatel totiž v době podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie pobýval na území České republiky bez pobytového oprávnění. Rozhodnutí žalovaného tak nic nezměnilo na právním postavení žalobce, pročez bylo vyloučeno, aby mu tímto rozhodnutím vznikla újma.

[6] Krajský soud následně napadeným rozsudkem žalobu stěžovatele zamítl. Za dostatečně odůvodněný považoval závěr žalovaného o existenci důvodného nebezpečí, že by žalobce mohl závažným způsobem narušit veřejný pořádek. Žalovaný správně vyhodnotil, že trestná činnost stěžovatele měla významný dopad na společnost. Z podkladů předložených stěžovatelem nevyplynulo dostatečně věrohodné ujištění, že po jeho podmíněném propuštění do budoucna nehrozí opakování jednání, pro které byl v minulosti odsouzen. S ohledem na zletilost dcery bylo třeba posuzovat zásah do rodinného života ve vztahu k ní obdobně jako ve vztahu k manželce. Doložené ekonomické poměry stěžovatele neodpovídají tomu, že by měl být osobou, jejíž příjem je v rodině tím hlavním. Stěžoval navíc může svou manželku i dceru ekonomicky podporovat i ze země původu. Manželka a dcera stěžovatele se musely bez jeho přítomnosti obejít již v době výkonu trestu odnětí

pokračování

svobody. Z výpovědi stěžovatele vyplývá, že v místě společného trvalého pobytu se ani nyní trvale nezdržuje a přijíždí za rodinou pouze o víkendech, někdy i jen jednou za měsíc. Podle krajského soudu žalovaný dostatečně a správně odůvodnil přiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele.

II. Návrh na přiznání odkladného účinku a vyjádření žalovaného

[7] Proti rozhodnutí krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Současně navrhl, aby jí Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) přiznal odkladný účinek podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s.

[8] Stěžovatel uvedl, že v České republice pobývá již 29 let, plynně ovládá český jazyk, má zde manželku a dceru, pracuje a živí rodinu. Jeho manželka a dcera jsou na tom zdravotně velmi špatně. Nepřiznání odkladného účinku by mělo fatální dopad do jejich psychiky. On sám ve Vietnamu již žádné zázemí nemá. Stěžovatel dále poukazuje na některá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z nichž vyplývá, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (ve věci správního vyhoštění) má předběžnou povahu (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76) a může být odůvodněno také ochranou právem chráněných zájmů třetích osob (usnesení NSS ze dne 23. 1. 2013, č. j. 6 As 82/2012-37). Pro výkon práva na spravedlivý proces může být nezbytné, aby stěžovatel mohl zůstat na území České republiky (usnesení NSS ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011-100, a ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014-25).

[9] Žalovaný ve svém vyjádření vyslovil nesouhlas s návrhem na přiznání odkladného účinku. Zpochybňuje, že by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu. Žalovaný má za to, že dcera a manželka stěžovatele budou schopny se o sebe postarat i v době jeho nepřítomnosti, což musely dokázat i v období, kdy vykonával trest odnětí svobody. Zároveň tyto osoby mohou zůstat v kontaktu pomocí prostředků komunikace na dálku. Žalovaný dále poukazuje na trestnou činnost stěžovatele v minulosti a uvádí, že toto jednání představuje nebezpečí veřejnému pořádku a celospolečenským zájmům v boji s drogovou kriminalitou a organizovaným zločinem. Stěžovatel sice pobývá na území České republiky již velmi dlouhou dobu, z důvodu páčání trestné činnosti mu byl ovšem zrušen jeho trvalý pobyt a po propuštění z výkonu trestu měl do 30 dnů opustit území České republiky. Následně pobýval na území pouze na základě výjezdních příkazů a od ledna 2022 až do března 2023 dokonce nelegálně. Stěžovateli bylo nejpozději od června 2020, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu, známo, že bude po propuštění z výkonu trestu nucen opustit území České republiky. V dané věci převažuje zájem České republiky na zachování veřejného pořádku na jejím území nad umožněním žadateli pobývat na území na základě přechodného pobytu, nebo přiznaného odkladného účinku kasační stížnosti.

III. Posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku

[10] Podle § 107 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně. Soud podle § 73 odst. 2 s. ř. s. na návrh žalobce po vyjádření žalovaného

usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jsou-li splněny tři podmínky: (1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí, jehož se návrh týká, musí pro stěžovatele znamenat újmu, (2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a (3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[11] Návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je důvodný.

[12] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje mimořádnou povahu odkladného účinku v řízení o kasační stížnosti. Jeho přiznáním odnímá před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není zákonným postupem zrušeno. Odkladný účinek lze přiznat pouze vůči soudnímu rozhodnutí, vůči němuž směřuje kasační stížnost, případně proti správnímu rozhodnutí, vůči němuž směřovala žaloba.

[13] Povinnost tvrdit a prokázat hrozbu újmy, která by opodstatňovala přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, tíží stěžovatele (např. usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012-32). Hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická (srov. usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Afs 275/2017-20, bod 10). Pojetí přiznání odkladného účinku v řízení o kasační stížnosti *„jako výjimky z pravidla znamená, že újma, která má brozit žadateli o jeho přiznání, nesmí být vzhledem k jeho poměrům bagatelní, nýbrž naopak významná, taková, která opravňuje, aby v jeho konkrétním případě pravidlo, že kasační stížnost odkladný účinek nemá mít, nebylo výjimečně uplatněno“* (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS, bod 25). Není možné obecně vymezit případy, v nichž se použije § 73 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud musí vždy posoudit, zda stěžovatel uvádí skutečnosti, které dokládají možnost vzniku jeho nepoměrně větší újmy oproti jiným osobám. Tyto skutečnosti jsou individuální, závislé pouze na jeho osobě a situaci.

[14] Jak již bylo uvedeno, důvod zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku krajským soudem spočíval v tom, že stěžovatel v době podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie žádným pobytovým oprávněním nedisponoval (viz body 14 a 31 napadeného rozsudku). Podle krajského soudu mu proto zamítnutím žádosti nemohla vzniknout žádná újma. Nejvyšší správní soud tento závěr nicméně nesdílí. Byl-li by totiž v řízení o kasační stížnosti přiznán odkladný účinek ve vztahu k žalobou napadenému rozhodnutí žalovaného (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38, č. 4039/2020 Sb. NSS, bod 51), nadále by se uplatnilo pobytové oprávnění podle § 87y odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a na území pobývá společně s občanem Evropské unie nebo se státním občanem České republiky, je oprávněn pobývat na území do dne nabytí právní moci rozhodnutí o jeho žádosti. Skutečnost, že stěžovateli bylo dříve zrušeno povolení k trvalému pobytu, nezakládá některou z výjimek z výše uvedeného pravidla ve smyslu § 87y odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by tudíž mělo za následek, že stěžovateli bude až do skončení řízení o kasační stížnosti svědčit pobytové oprávnění podle § 87y odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Tím by mohla být

pokračování

odvrácena stěžovatelem tvrzená újma spočívající v povinnosti vycestovat z území České republiky (srov. usnesení NSS ze dne 1. 10. 2020, č. j. 8 Azs 125/2020-34, bod 9).

[15] Dále je namístě zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti představuje výjimku z pravidla, která by měla být použita jen v ojedinělých případech. Stěžovatelem odkazovaná usnesení NSS č. j. 5 As 73/2011-100 a č. j. 1 Azs 160/2014-25 naproti tomu směřují k výkladu, který by nasvědčoval závěru, že právo osobně se účastnit řízení o kasační stížnosti a činit úkony standardně s takovým řízením spojené by mělo být bez dalšího důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, kdy by stěžovatel jinak musel opustit území státu. V takových případech by ale odkladný účinek musel být přiznáván automaticky, což je v rozporu s právním názorem rozšířeného senátu vysloveným ve zmíněném usnesení č. j. 8 Azs 339/2019-38 (body 57 a 58). Samotný zásah do práva na spravedlivý proces spočívající v tom, že se stěžovatel nebude moci osobně domáhat ochrany v řízení o kasační stížnosti, nepředstavuje důvod pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[16] Nejvyšší správní soud spatřuje důvod pro přiznání odkladného účinku v tom, že bude-li stěžovatel muset vycestovat z území České republiky ještě před rozhodnutím o kasační stížnosti, bude zasaženo do jeho práva na soukromý a rodinný život, neboť zde žije jeho manželka a zletilá dcera, která je ve věku blízkém věku mladistvých. Stěžovatel se podílí na péči, výchově a výživě zletilé dcery a projevuje o ni zájem (z podkladů doložených k návrhu na přiznání odkladného účinku plyne, že s ní navštívil lékaře a projevuje zájem o její vzdělání, včetně účasti na třídních schůzkách). Nutnost odcestovat po téměř 30 letech do země původu, kde nemá vůbec žádné zázemí, by pro něj z uvedených důvodů nepochybně byla újmou vyšší intenzity, než která je obecně (nevyhnutelně) spjata s tímto typem rozhodnutí. Kasační soud zároveň neshledává jakoukoli hrozbu újmy, která by mohla přímo v důsledku přiznání odkladného účinku vzniknout ve vztahu k jiným (konkrétně určitelným osobám). Sám stěžovatel naopak v návrhu na odkladný účinek poukazuje na to, že rozhodnutí žalované negativně ovlivnilo právo na rodinný život jeho dcery a manželky.

[17] Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti není ani v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Nejvyšší správní soud podotýká, že navrhovaný odkladný účinek se nepochybně dotýká veřejného zájmu na tom, aby cizinci, kteří se zdržují na území České republiky, splňovali podmínky vstupu a pobytu na území. Tento veřejný zájem je v posuzované věci o to intenzivnější, že stěžovatel se svým úmyslným jednáním dopustil závažné trestné činnosti. Současně však platí, že ani tato okolnost neznamená, že by takto vymezený veřejný zájem bylo třeba vždy považovat za převažující. Konkrétní okolnosti mohou odůvodňovat závěr, že s ohledem na míru zásahu do práv cizince, zejména jeho práva na soukromý a rodinný život, a s tímto zásahem související újmu, která cizinci může vzniknout, daný veřejný zájem v určitých případech nepřeváží.

[18] Nejvyšší správní soud vážil intenzitu shora vymezeného veřejného zájmu na straně jedné a zájmu stěžovatele setrvat na území České republiky na straně druhé. I když nelze přehlédnout jím spáchanou závažnou trestnou činnost, pro účely rozhodnutí o odkladném účinku bylo namístě zohlednit, že stěžovatel zde žije téměř 30 let a má zde rodinné vazby, zatímco v zemi původu žádné zázemí nemá. Od podmíněného propuštění navíc uplynula doba tří let, během níž se stěžovatel nedopustil trestné činnosti. Odkladný účinek kasační

stížnosti bude mít za následek, že stěžovatel bude moci po dobu řízení o kasační stížnosti pobývat na území České republiky na základě oprávnění podle § 87y zákona o pobytu cizinců. Půjde o zatímní stav, jehož časové ohraničení nepřímo vyplývá z lhůty 90 dnů podle § 172 odst. 10 zákona o pobytu cizinců.

[19] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. přiznal kasační stížnosti odkladný účinek a do právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti pozastavil účinky žalobou napadeného rozhodnutí ministerstva. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti kasační soud nijak nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2024

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu